

**Eco-effects  
scan  
Ametisthorst  
te Den Haag**

**Opdrachtgever  
Van Mierlo Planontwikkeling  
te Maassluis**



Milieu consultancy  
Watermanagement  
Ruimtelijke ordening



Milieu consultancy  
Watermanagement  
Ruimtelijke ordening

**Eco-effectscan  
Ametisthorst  
te Den Haag**

—  
**Aqua-Terra Nova BV**

Zuidweg 79  
2671 MP Naaldwijk  
telefoon 0174 – 625246  
fax 0174 – 629744  
www.aquaterranova.nl  
—

**Opdrachtgever  
Van Mierlo Planontwikkeling  
te Maassluis**



Datum: 24 juli 2012  
Rapportnr: 212133/AQT301 FF/TG  
Status: definitieve rapportage

## COLOFON

**Titel** : *Ametisthorst te Den Haag*

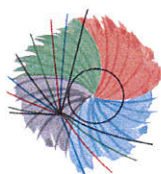
**Opdrachtgever** : *Van Mierlo Planontwikkeling te Maassluis*

### **Projectteam**

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben  
Contactpersoon : dhr. M.H.M. Groenewegen MSc  
Auteur : dhr. M.H.M. Groenewegen MSc

Kwaliteitsborging : dhr. M.A. Pols MSc

**Projectnummer** : **212133**



**Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.**

Datum vrijgave	Status	Goedkeuring projectmanager	Goedkeuring kwaliteitsborger
24 juli 2012	Definitief		

© 2012 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

## INHOUDSOPGAVE

<b>1</b>	<b>INLEIDING .....</b>	<b>2</b>
1.1	Aanleiding .....	2
1.2	Doelstelling .....	2
1.3	Leeswijzer .....	2
1.4	Verantwoording .....	2
<b>2</b>	<b>METHODE.....</b>	<b>3</b>
2.1	Inleiding .....	3
2.2	Projectbeschrijving .....	3
2.3	Beoordeling beschermde natuurgebieden .....	3
2.4	Wettelijk kader Flora- en Faunawet .....	3
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren .....	3
2.6	Effectbeoordeling en toetsing.....	4
<b>3</b>	<b>PROJECTGEBIED .....</b>	<b>6</b>
3.1	Ligging .....	6
3.2	Bestaande situatie.....	6
3.3	Beoogde situatie en activiteiten .....	6
<b>4</b>	<b>RESULTATEN.....</b>	<b>7</b>
4.1	Beschermde natuurgebieden.....	7
4.2	Wilde planten .....	7
4.3	Vogels .....	7
4.4	Grondgebonden zoogdieren .....	7
4.5	Vleermuizen .....	7
4.6	Amfibieën en reptielen .....	8
4.7	Vissen.....	8
4.8	Overige beschermde soorten .....	8
<b>5</b>	<b>CONCLUSIE EN MAATREGELEN .....</b>	<b>9</b>
5.1	Beschermde natuurgebieden.....	9
5.2	Beschermde soorten .....	9
5.3	Maatregelen .....	9
<b>6</b>	<b>REFERENTIES .....</b>	<b>10</b>
<b>BIJLAGE 1</b>	<b>WETTELIJK KADER .....</b>	<b>11</b>
<b>BIJLAGE 2</b>	<b>PROJECTGEBIED.....</b>	<b>13</b>
<b>BIJLAGE 3</b>	<b>BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN .....</b>	<b>15</b>
<b>BIJLAGE 4</b>	<b>WAARNEMINGEN.....</b>	<b>17</b>
<b>BIJLAGE 5</b>	<b>FOTOS PROJECTGEBIED .....</b>	<b>18</b>

# **1 INLEIDING**

## **1.1 Aanleiding**

Van Mierlo Planontwikkeling beoogt aan de Ametisthorst te Den Haag eengezinswoningen te realiseren. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Van Mierlo Planontwikkeling.

## **1.2 Doelstelling**

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project in strijd zou kunnen zijn met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet of de Ecologische Hoofdstructuur in de Wet ruimtelijke ordening. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt en wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving. Voor de vigerende wetgeving zie Bijlage 1.

## **1.3 Leeswijzer**

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het projectgebied beschreven. De resultaten van de inventarisatie en de te verwachten effecten worden in hoofdstuk 4 beschreven. In hoofdstuk 5 volgen de conclusies en worden de maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst.

In de bijlagen wordt de natuurwetgeving toegelicht, zijn kaarten van het projectgebied opgenomen en is een inventarisatielijst opgenomen met de resultaten van het locatiebezoek en de literatuurstudie.

## **1.4 Verantwoording**

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het projectgebied onvoorspelbaar ontwikkeld. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

## 2 METHODE

### 2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Flora- en Faunawetgeving in het project wordt geborgd.

### 2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het projectgebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

### 2.3 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het projectgebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden in de Natuurbeschermingswet en in de Ecologische Hoofdstructuur. Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 1 km van het projectgebied gelegen zijn, wordt de wettelijke status beschreven en wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden.

### 2.4 Wettelijk kader Flora- en Faunawet

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie Bijlage 1. In de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 3 beschermingscategorieën (tabel 1, 2 en 3) en vormen vogels een aparte categorie. Aanvullend zijn de nesten van enkele vogels jaarrond beschermd.

De bescherming van soorten is met name gericht op populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie box 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

#### Box 1. Relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen

Art 2 (zorgplicht); verplichting om schadelijke handelingen achterwege te laten, zoveel als redelijkerwijs gevergd kan worden;  
Art. 8: verbod op het beschadigen etc. van groeiplaatsen van beschermde planten;  
Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, opsporen etc. van beschermde dieren;  
Art. 11: verbod op het beschadigen, verstoren etc. van verblijfplaatsen van beschermde dieren;  
Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.

### 2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van verspreidingsatlassen, overige naslagwerken en lokale waarnemingen uit o.a. [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl) wordt een lijst samengesteld van tabel 1, 2 en 3-soorten en vogels met jaarrond beschermde nesten welke in de omgeving van het projectgebied zijn waargenomen. De lijst met beschermde soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is. De inventarisatielijst wordt opgenomen in Bijlage 2 en dient als onderbouwing van de effectbeoordeling voor (potentieel) voorkomende soorten.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het projectgebied beoordeeld. In tabel 1 is een niet-limitatieve lijst van te beoordelen biotoopkenmerken weergegeven. Tijdens het locatiebezoek waargenomen beschermde soorten worden eveneens genoteerd.

**Tabel 1. Beoordeling geschiktheid biotoop per soortgroep (niet limitatief)**

Soortgroep	Biotoopkenmerken	Relevante biotoopfunctie
Planten	Vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, voedselrijkheid, begroeiing watergang, etc.	Standplaats
Vogels	Vegetatiestructuur, boomholten, holten onder dakpannen of in gebouwen, etc.	Vaste verblijfplaats of voortplantingslocatie c.q. nest
Reptielen en grondgebonden zoogdieren	Droge biotoop: vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats
Vleermuizen	Vegetatiestructuur, holten in bomen of in gebouwen, lijnvormige elementen, etc.	Vaste verblijfplaats, vliegroute, foerageergebied
Amfibieën	Vegetatiestructuur, begroeiing, doorzicht en uitklimbaarheid watergang, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vissen	Vegetatiestructuur watergang en oevers, sliblaag, doorzicht, etc.	Vaste verblijfplaats
Overige soorten	Alle bovenstaande kenmerken, etc.	Vaste verblijfplaats

De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het projectgebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het projectgebied vormt geen geschikt biotoop voor soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen\* verwacht worden en het projectgebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- aanwezig; de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het projectgebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen\*.

\*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFP.

## 2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie. Zie tabel 2 voor een niet-limitatief toetsingskader per soortgroep.

**Tabel 2. Toetsing handelingen per soortgroep (indicatief en niet limitatief)**

Soortgroep	Bovengrond Verwijderen / Klepelen / Vergraven	Watergang Vergraven / Dempen	Behouwing / Slopen / Renoveren	Bomen / Snoeien / Kappen	Toetsing gericht op
Planten	X	X	X		Verlies standplaats
Vogels	X	X	X	X	Verlies of verstoring nest
Grondgebonden zoogdieren	X			X	Verlies of verstoring verblijfplaats
Vleermuizen	X	X	X	X	Verlies of verstoring verblijfplaats, vliegroute of foerageergebied
Amfibieën	X	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Reptielen	X				Verlies of verstoring verblijfplaats
Vissen		X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Overige soorten	X	X			Verlies of verstoring verblijfplaats

X = toetsing van de handeling op overtreding van verbodsbepaling of de zorgplicht

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 3).

**Tabel 3. Toetsingskader per beschermingscategorie**

<b>Categorie</b>	<b>Toetsingskader</b>
<b>Tabel 1</b> (Algemene soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen.
<b>Tabel 2</b> (Overige soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
<b>Tabel 3</b> (Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit tabel 3 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
<b>Vogels</b>	Verstoring of verwijdering van in gebruik zijnde nesten dient te allen tijde voorkomen te worden. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke nesten is een ontheffing van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.
<b>Alle planten en dieren</b>	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.





## **4 RESULTATEN**

### **4.1 Beschermde natuurgebieden**

#### *4.1.1 Natuurbeschermingswet*

Het projectgebied ligt niet in en grenst niet aan een gebied in de Natuurbeschermingswet. De dichtstbijzijnde beschermde gebieden in de Natuurbeschermingswet zijn gelegen op een afstand van meer dan 1 km van het projectgebied.

#### *4.1.2 Ecologische hoofdstructuur*

Vanaf ca. 400 meter van het projectgebied zijn natuurgebieden in de EHS gelegen. Binnen 1 km afstand van het gebied betreft het weilanden gelegen in Wassenaar en stadsparken en weilanden behorende bij het Haagse Bos. Effecten op gebieden in de EHS worden niet verwacht, vanwege de beperkte reikwijdte van het projectgebied en de voorgenomen activiteiten.

#### *4.1.3 Stedelijk Groene Hoofdstructuur Den Haag*

Het projectgebied is gelegen in de Zone Schenkstrook. Het projectgebied ligt niet in en grenst niet aan aangewezen structuren met een ecologische functie. In het projectgebied kunnen doelsoorten incidenteel aanwezig zijn. Verwacht wordt dat het project geen effect heeft op doelsoorten, vanwege de afwezigheid van nesten.

#### *4.1.4 Toetsing*

Het project ligt buiten de invloedssfeer van beschermde natuurgebieden of ecologische verbindingzones. Een nadere toetsing aan de Natuurbeschermingswet, de Ecologische Hoofdstructuur of de Stedelijke Groene Hoofdstructuur is niet nodig.

### **4.2 Wilde planten**

Het locatiebezoek is uitgevoerd tijdens de bloeiperiode van potentieel voorkomende beschermde wilde planten. In het projectgebied zijn geen beschermde wilde planten aanwezig. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing voor beschermde wilde planten.

### **4.3 Vogels**

#### *4.3.1 Aanwezige soorten*

In het projectgebied zijn algemeen voorkomende vogels aanwezig. De aanwezigheid van nesten kan niet uitgesloten worden in het bosschage. In het projectgebied zijn jaarrond beschermde nesten zijn niet aanwezig, vanwege het ontbreken van geschikt broedbiotoop in gebouwen en geschikte nesten van ekster en kraai.

#### *4.3.2 Toetsing*

Met het uitvoeren van werkzaamheden in het projectgebied tijdens de broedperiode (maart – juli) kunnen nesten van vogels verstoord worden of verloren gaan. Alle nesten van vogels zijn beschermd tijdens het broeden en mogen tijdens de broedperiode niet verstoord of verwijderd worden.

### **4.4 Grondgebonden zoogdieren**

#### *4.4.1 Aanwezige soorten*

In het projectgebied kan de aanwezigheid van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren niet uitgesloten worden, vanwege de geschikte biotoop in onverharde delen.

#### *4.4.2 Toetsing*

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren verloren gaan en kunnen dieren gedood worden. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

### **4.5 Vleermuizen**

#### *4.5.1 Aanwezige soorten*

In het projectgebied kan de aanwezigheid van vleermuizen niet uitgesloten worden. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aanwezig vanwege het ontbreken van geschikte holten in gebouwen en bomen. De aanwezigheid van essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebied wordt tevens uitgesloten, vanwege de aanwezigheid van geschikte alternatieven in de omgeving.

#### 4.5.2 *Toetsing*

Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden buiten de daglichtperiode in de periode maart t/m oktober kunnen foeragerende en vliegende vleermuizen verstoord worden. Voor het verstoren van vleermuizen op niet essentieel functionele gebieden is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

### **4.6 Amfibieën en reptielen**

#### 4.6.1 *Aanwezige soorten*

In het projectgebied kan de aanwezigheid van algemeen voorkomende amfibieën niet uitgesloten worden, vanwege de geschikte biotoop in onverharde delen.

#### 4.6.2 *Toetsing*

Met het verwijderen van onverharde delen kunnen verblijfplaatsen van algemeen voorkomende amfibieën verloren gaan en kunnen dieren gedood worden. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen van algemeen voorkomende amfibieën en het verwonden van algemeen voorkomende amfibieën is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig, maar de Zorgplicht is wel van toepassing.

### **4.7 Vissen**

In het projectgebied zijn geen waterpartijen aanwezig en de aanwezigheid van vissen wordt niet behandeld.

### **4.8 Overige beschermde soorten**

De aanwezigheid van overige beschermde soorten wordt uitgesloten, vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing voor overige beschermde soorten.

## 5 CONCLUSIE EN MAATREGELEN

### 5.1 Beschermde natuurgebieden

Het project ligt buiten de invloedssfeer van beschermde natuurgebieden of ecologische verbindingzones. Een nadere toetsing aan de Natuurbeschermingswet of de Ecologische Hoofdstructuur is niet nodig.

### 5.2 Beschermde soorten

Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het projectgebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of het project in strijd is met de Flora- en faunawet. De conclusie van de toetsing worden hieronder weergegeven.

De onderstaande tabel geeft een beknopte weergave van de effecten van het project op beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet of Habitatrichtlijn.

**Tabel 4. Resultaten beschermde soorten**

Soort	Wet*	Aanwezig	Effecten op functionaliteit
<b>Wilde planten</b>			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<b>Vogels</b>			
Algemene inheemse vogels	FF (cat 5)	Aanwezig	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
<b>Zoogdieren</b>			
Algemene grondgebonden zoogdieren	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Vleermuizen	FF3, HR IV	Potentieel	Mogelijk verstoring individuen
<b>Amfibieën</b>			
Algemene amfibieën	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
<b>Vissen</b>			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<b>Overige soorten</b>			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

\* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, Bijlage IV

### 5.3 Maatregelen

Per (potentieel) aanwezige beschermde soortgroep wordt de vervolprocedure aangegeven.

#### 5.3.1 Vogels

De nesten van vogels in het projectgebied zijn beschermd tijdens het broeden. Om verstoring van broedvogels te voorkomen, wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten het broedseizoen (grofweg van 15 maart t/m 15 juli) uit te voeren. Indien de werkzaamheden in de periode februari t/m augustus worden uitgevoerd, dient de aanwezigheid van vogelnesten voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden. Indien vogelnesten aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden nabij het nest uitgesteld te worden totdat de jongen uitgevlogen zijn of dient een niet-verstoringszone rond het nest opgesteld te worden. Ter voorkoming van broedgevallen in het projectgebied, wordt geadviseerd het aanwezige groen in het projectgebied buiten het broedseizoen te verwijderen.

#### 5.3.2 Algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren

Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van de potentieel aanwezige algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren geldt een vrijstelling. Vanwege de beperkte omvang van de activiteiten en de beperkte geschiktheid van het projectgebied wordt het niet noodzakelijk geacht om gerichte maatregelen voor amfibieën en grondgebonden zoogdieren te treffen in het kader van de Zorgplicht

#### 5.3.3 Vleermuizen

In het kader van de Zorgplicht wordt geadviseerd om aanwezige verlichting tijdens de uitvoering van de werkzaamheden buiten de daglichtperiode in de periode maart t/m oktober naar de grond te richten.

## 6 REFERENTIES

### **Algemene natuur- en beleidsinformatie**

1. 'Flora- en faunawet', Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet', Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. 'Natuurbeschermingswet 1998', Ministerie van LNV, 1 oktober 2005.
4. 'Handreiking Flora- en faunawet', W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
5. 'Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998', ministerie van LNV, [www.minlnv.nl](http://www.minlnv.nl).
6. 'Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving', Directie Natuur, Ministerie van LNV, [www.minlnv.nl](http://www.minlnv.nl).
7. 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet', Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.
8. 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep', Dienst Regelingen, Den Haag, september 2009.

### **Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen**

9. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, januari 2012.
10. [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl)
11. [www.ravon.nl](http://www.ravon.nl)
12. 'De amfibieën en reptielen van Nederland', Creemers, R., Van Delft, J.C.W. RAVON, 2009
13. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
14. [www.zoogdiervereniging.nl](http://www.zoogdiervereniging.nl)
15. [www.sovon.nl](http://www.sovon.nl)
16. [www.anemoon.nl](http://www.anemoon.nl)

### **Locatie specifieke informatie en internetpagina's**

17. Waarneming Aqua-Terra Nova tijdens het locatiebezoek ten behoeve van deze Eco-effectscan.
18. 'Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector', Arcadis, Bouwend Nederland en Neprom, juli 2008.
19. [www.pzh.nl](http://www.pzh.nl): informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur
20. 'Stedelijke verbindingzones in Den Haag', Dienst Stadsbeheer Stedelijke structuren, Gemeente Den Haag, Den Haag, januari 2008.
21. Boekwerk 'Ametisthorst Den Haag'. Van Mierlo Planontwikkeling & Bureau voor Stedebouw & Architectuur Wim de Bruijn. 24-02-2012.

## **BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER**

### ***Natuurbeschermingswet 1998***

De natuurbeschermingswet 1998 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Hierin kan onderscheid worden gemaakt in Beschermd Natuurmonumenten en Natura2000-gebieden (zie box). Beschermd Natuurmonumenten omvatten zowel particuliere als staatseigendommen.

Handelingen binnen de beschermde gebieden worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Hierbij wordt het 'Nee, tenzij' principe gebruikt en dient rekening gehouden te worden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking'. Aanvullend dient rekening gehouden te worden met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

### ***Ecologische Hoofdstructuur***

In de EHS worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de EHS wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de EHS-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in de EHS. Dit betreft, conform de Spelregels EHS, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen beperkt en gecompenseerd worden."

### ***Flora- en faunawet***

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Flora- en Faunawet per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

- Art. 8: verbod op het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 10: verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
- Art. 11: verbod op het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.
- Art. 13: verbod op planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Aanvullend is in de Flora- en faunawet een zorgplicht opgenomen (artikel 2 Flora- en Faunawet). Uit de zorgplicht volgt dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelingen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem geveerd kunnen worden om de gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

### **Ontheffing Flora- en faunawet (artikel 75)**

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de volgende paragraaf besproken. Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (tabel 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (tabel 3) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

### **Vogels**

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld<sup>(8)</sup>:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een projectgebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten (art. 11) kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

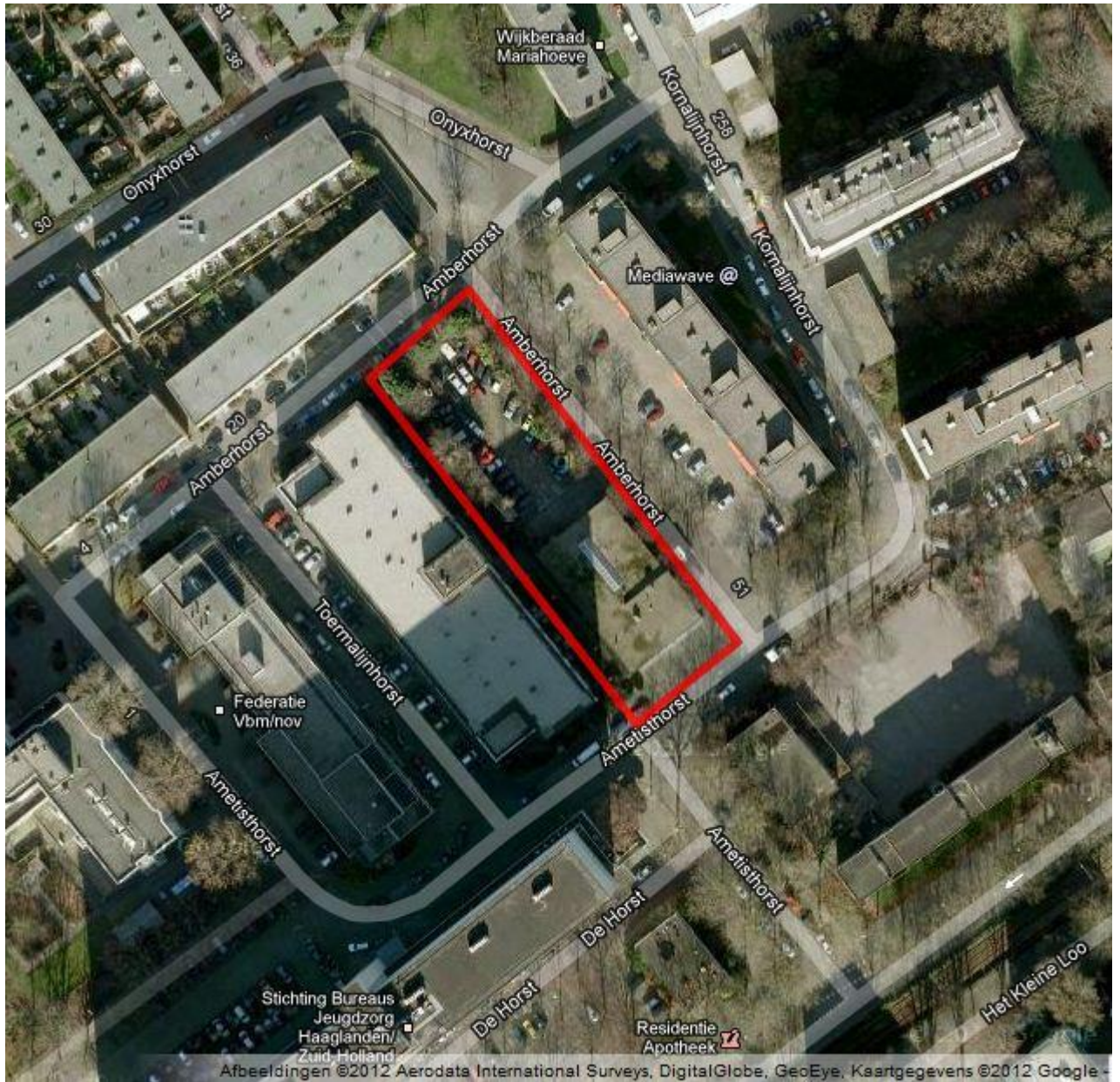
### **Gedragscode**


In een gedragscode is beschreven hoe tijdens de uitvoering van werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van EL&I. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geldt voor bepaalde activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 een vrijstelling. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

## BIJLAGE 2 PROJECTGEBIED

Bron: Google-maps

Bestaande situatie



 = projectgebied



## Beoogde situatie

Bron: Boekwerk 'Ametisthorst Den Haag'. Van Mierlo Planontwikkeling & Bureau voor Stedebouw & Architectuur Wim de Bruijn. 24-02-2012.

Nieuwe situatie



VANMIERLO  
PLANONTWIKKELING

24-02-2012 | 3420 | BUREAU VOOR STEDEBOUW EN ARCHITECTUUR | Wim de Bruijn bv  
Postbus 640 | 3000 AP | Rotterdam | Westbloek 5c | 3012 KC | 010 21 40 808 | 010 21 40 866 | www.wimdebruijn.nl | info@wimdebruijn.nl

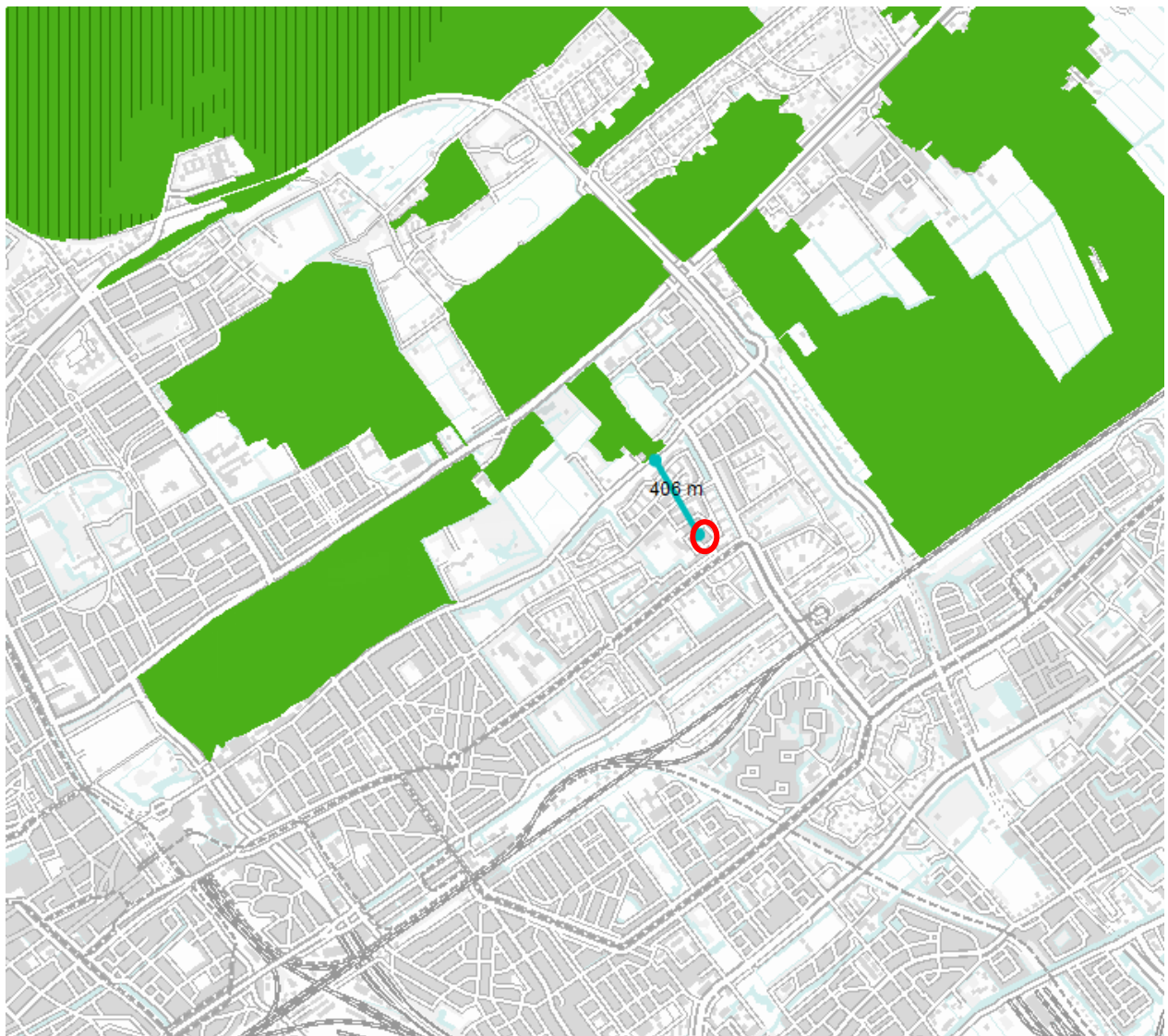
## Impressie

Bron: Boekwerk 'Ametisthorst Den Haag'. Van Mierlo Planontwikkeling & Bureau voor Stedebouw & Architectuur Wim de Bruijn. 24-02-2012.



## BIJLAGE 3 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN






Kaarten van <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket>





 = *projectgebied indicatief*

### Ecologische Hoofdstructuur


#### Op land

-  bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur
-  overige nieuwe natuur
-  zoekgebied
-  ecologische verbinding
-  blijvend agrarisch gebied binnen Natura 2000


#### Op water

-  waternatuurgebied
-  grote wateren en Noordzee

#### Geen EHS

-  overig water

#### Gebieden natura 2000










-  Natura 2000 gebied

Bron: 'Stedelijke verbindingzones in Den Haag', Dienst Stadsbeheer Stedelijke structuren, Gemeente Den Haag, Den Haag, januari 2008.

### Zone Schenkstrook



#### Legenda

 Kerngebieden	 Nieuwe verbindingzones	 Waterlopen
 Kerngebieden in ontwikkeling	 Nog te realiseren verbindingzones	 Overig bestaand groen
 Verbindingszones	 Bomenrij	 Gemeentegrens

 = plangebied indicatief

### Streefbeelden

De Schenkstrook verbindt het Haagse Bos en de landgoederen Marlot en Reigersbergen met het buitengebied van de Duivenvoordse en Veenzijdse Polder. Het eindbeeld is een natte/ vochtige zone, waarbij een goede waterkwaliteit voorwaarde is voor de ecologische kwaliteit van zoetwatergemeenschappen en de vegetatie in de plas- en draszones en poelen. Dit wordt aangevuld met bloemrijke graslanden, ruigte, bos, struweel en sloten.

### Inrichtingseisen voor ecologische verbindingzones

Inrichting moet voorzien in schuilplekken en tijdelijke verblijfplaatsen voor de doelsoorten. Voorts is aandacht nodig voor een verbeteren van de waterkwaliteit. De natuurvriendelijke oevers dragen bij aan verbetering van de waterkwaliteit. De belangrijkste uitgangspunten voor het functioneren als ecologische verbinding zijn de volgende:

- lijnvormige elementen, zoals bomenrijen en (begroeiing langs) oevers;
- glooiende, in de zon gelegen oevers;
- ondiepe poelen op onderlinge afstanden van ca 250 m, met aansluitend ruig grasland en ruigtevegetaties/riet;
- oeverzone voorzien van brede rietkraag;
- waterlopen deels minimaal 1.20 meter diep, met minstens aan één zijde natuurlijke oevers.

### Doelsoorten

- |                          |                        |
|--------------------------|------------------------|
| - rosse woelmuis         | - waterspitsmuis       |
| - bunzing                | - watervleermuis       |
| - rugstreppad            | - snoek                |
| - kleine watersalamander | - groene kikker        |
| - glassnijder            | - (vroeg glazenmaker)  |
| - bittervoorn            | - kleine modderkruiper |
| - rosse vleermuis        | - groene specht        |
| - ijsvogel               | - bosuil               |
| - nachtegaal             |                        |

## BIJLAGE 4 WAARNEMINGEN

<b>Datum:</b>	<b>17 juli 2012</b>
Door:	M.H.M. Groenewegen
Weer:	bewolkt, droog, 18°C, wind 3-4 Bft

Vogels met jaarrond beschermde nesten	Wet*	Bron**	Locatie
Gierzwaluw	FF cat 2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Huismus	FF cat 2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Grote gele kwikstaart	FF cat 3	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ooievaar	FF cat 3	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Slechtvalk	FF cat 3	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Buizerd	FF cat 4	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ransuil	FF cat 4	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Blauwe reiger	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Boomkruiper	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Bosuil	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ekster	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Grote bonte specht	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Huiszwaluw	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
IJsvogel	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Koolmees	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Pimpelmees	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Spreeuw	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Torenvalk	FF cat 5	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Zwarte kraai	FF cat 5	ATN '12	Projectgebied
Zoogdieren	Wet*	Bron**	Locatie
Bunzing	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Egel	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Konijn	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Mol	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Eekhoorn	FF2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Gewone dwergvleermuis	FF3, HR IV	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Laatvlieger	FF3, HR IV	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ruige dwergvleermuis	FF3, HR IV	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Watervleermuis	FF3, HR IV	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Amfibieën en Reptielen	Wet*	Bron**	Locatie
Gewone pad	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Kleine watersalamander	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Planten	Wet*	Bron**	Locatie
Akkerklokje	FF1	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Klein glaskruid	FF2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Prachtklokje	FF2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ruig klokje	FF2	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Vissen	Wet*	Bron**	Locatie
Geen soorten waargenomen	n.v.t.	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve
Ongewervelden	Wet*	Bron**	Locatie
Geen soorten waargenomen	n.v.t.	Wrn'10-'12	Den Haag - Mariahoeve

\*FF = Flora- en faunawet tabel 1, 2 or 3 of vogels categorie 1 t/m 4, HR IV = Habitatrichtlijn bijlage IV

**Bron	Omschrijving
ATN	tijdens het locatiebezoek aangetroffen
Wrn	Waarneming door derden van <a href="http://www.waarneming.nl">www.waarneming.nl</a>

## BIJLAGE 5 FOTOS PROJECTGEBIED



*Foto 1: Overzicht projectgebied*



*Foto 2: Braakliggend terrein*



*Foto 3: Bomenrij langs Amberhorst*



*Foto 4: Bomenrij tussen projectgebied en zorgvoorziening aan de Toermalijnhorst*